דזשאינט דיסטריביוטשאן קאמיטע אפיציעל געדאנקט פון פוילען

פאר דעם האלבן מיליאן דאלאר וואס די קאמיטע האט בייגעשטייערט צום פוילישען קינדער פאנד, פון וועלכען איך אידישע קינדער ווערען געשפייזט.

די דזשאינט דיסטריביוטשאן קאמיטע האט נאר וואס עהאלטען אן אפיציעלע אמונדיקאציע פון פוילישען מיניסטער פאר געזונדהייט, אין וועלכער די קאמיטע ווערט געדאנקט פאר איהר בייטראג צום רעליעף פאנד פאר קינדער אין פוילען. דער ברעף לעזט זיך ווי פאלגט:

„צו דער דזשאינט דיסטריביוטשאן קאמיטע, 20 עקסטשינדזש פלייס נייוארק סיטי.

„געהערטע הערען!

„אין נאמען פון דער פוילישער רעפבליק אונד אין דער מלוכה קאמיטע איבער קינדער רעליעף, האב איך די עהרע צו אדרעסירען צו דער דזשאינט דיסטריביוטשאן קאמיטע אונזערס אויסדרוקן דאנק. די פוילישע אפטיילונג פון דעם אינראפיי אישען קינדער פאנד וואס די אמעריקאנער רעליעף אדמיניסטראציע וועגען אייער בייטראג צו דער קינדער הילף ארבייט אין דיעזען לאנד.

„אונזערע פריינד אין אמעריקא מיט זייערע גרויסערהומאניטארע פעגער גיבען נים נור לעבען און געזונד צו הונדערטע טויזענט פוילישע קינדער, נאר זיי ערפיילען אויך א גרויסע איינפלוס דורך עס בען אונזערע קינדער די כחות צו בעגעגען די שווערע פראבערעגען פון היידערע אויסבויאונג און פון עקאנאמישער ענטוויקלונג, וועלכע מיר וועלען האבען פאר זיך נאך פיעלע יאהרען.

„אין אונזער מאמ צו פערלייכטערען געוויסערמאסען די ליידען פון אונזערע ארמע, הונגעריגע אין האלב נאקעטע קינדער, וועלכע קומען נאך אלץ אום אין א גרויסער צאהל, איז עס אונמעגליך אויסצודריקען די טיעפע געפיהלען פון דאנקבארקייט וואס מיר פיהלען פאר אמעריקאנער און פאר די אמעריקאנער אינסטיטוציעס, וועלכע מאכען אונסער מוהאוועדע לייטונג, געמאכט מעגליך דיעזע גרויסע אין שעהנע ארבייט.

„א מיליאן אין צוויי הונדערט טויזענט קינדער, פון וויינעלע ביז דעם עלטער פון 15 יאהר, ווי אויך זוינענדע מיט טערס, קריגען טעגליך זייערע מאהלצייטען פון אמעריקאנער שפי", דער ברייז פון די שפיין וואס געהט אריין אין אזא נאההאפטען מאהלצייט בעטרעפט אינגעפעהר פינף סענט. דיפוילישע קאמיטע דעקט די אייסאבען פון די קיכען און זייער פערוואלטונג, זא דאס די מתנה פון די אמעריקאנער מדבים געהט אין גאנצען צו די קינדער, אין דער פארם פון שפייז און קליידער.

„דיעזען ווינטער וועט די אמעריקאנער רעליעף אדמיניסטראציע, מיט דער הילף פון איהרע אמעריקאנער מנדבים, אויסקליידען א האלבן מיליאן קינדער אין פוילען. די הילפס/ארבייט פאר קינדער, וועלכע ווערט אנגעפיהרט שוין איבער זעקס מאנאטען, איז פארשפרייט איבער גאנץ פוילען, פון קראקוי ביז פינסק און פון מינסק ביז לעמבערג. די ארבייט ווערט אנגעפיהרט דורך צוויי הונדערט ראיאן קאמיטעס און א גרויסע צאהל שטאדט און דארף קאמיטעס.

„ביטע גיט איבער אלע מיטגליעדער פון אייער ארגאניזאציע דעם טיעפסטען דאנק וואס פוילען און איהר בעפעלקערונג פיהלען פאר אייער טייל אין דיעזער ארבייט".

די פוילישע אפטיילונג פון קינדער פאנד וואס די אמעריקאנער רעליעף אדמיניסטראציען פערוואלטעט, זאגט זיי פאר אלע נויטליידענדע קינדער פון פוילען, אידישע קינדער איינגעשלאסען, אין די דזשאינט דיסטריביוטשאן קאמיטע העלפט די אידישע קינדער דורך דער פערמיטלונג פון דער פוילישער אפטיילונג פון דער אמעריקאנער רעליעף אדמיניסטראציע.

כון יעצט האט די דזשאינט דיסטריביוטשאן קאמיטע ביישען בייגעטראגען א האלבן מיליאן דאלאר צו דער אמעריקאנער רעליעף אדמיניסטראציע פאר איהר קינדער רעליעף ארבייט אין פוילען.

ארעסטירט א אידישען פארלעגער

דער באוואוסטער אידישער פערלעגער, ב. א. קלעצקין, איז געבראכט געוואָרען פון באברויסק ארעסטירט אין קיין ווילנא. ער, ווען אין לוקישער מירמע, ווי באוואוסט איז קלעצקין א מיטגליעד פון „בונד" פון רעכטען פלי־גער.

גוטע טיי, ריכטיג צונעריכטעט, נעהמט אוועק דאס טיעדקייט. און איז אכסאלוט שעדלאז אלס א טענליכעה נעטראנק -- פרובירט

"SALADA"

איינמאהל און איהר וועט עס שוין קיין מאל ניט איפהערען נוטען

אין „פאלים קאורט"

ס'האט איהם אן אומגליק געטראפען.

אין זיך דושיימס דענוטט אזוי גענאנען מיט א באטעל משקה איבער קרים־טאפער סטריט אין אין מיטען דערינען — מארעבאך! ס'באטעל לייגט אויפ'ן טראטואר אין שווייגט מיט „בום", לויפן ווי זי וואלט געהאט די „פלוי".

אין אנגעקומען דער „פעטער" מיט'ן פלוינען ראק אין העפליך איינגעלאדען דענוטט'ן פאר א שפאנער אין פאליס־סטיישאן.

נעכטען איז געווען די טרייעל אין דענוטט האט דערצעהלט, אז ער האט דאס באטעל געקומען ביי זייגעם א פריינד אויף קרוסטאפער סטריט אין אז ער האט עס געטראגען אהיים אבער אן אומגליק האט פאסירט אין ס'באטעל האט געפראגען אפפעלעגיע אין אין נעבעך געבליבען ריגען אויפ'ן טראטואר א „שברי כלי".

אויס גרויס רחמנות צום אומגליקליכען באטעל „בום", אין דעם אנגעהאנטען אז ער האט עס געטראגען אין א פריי־וואס הויז — איז ער באפרייט געווארען.

לפנים משורת הדין.

ווען פריער איסטין איז געבטען באשטראפט געווארען מיט $200 אין מאסטען אדער דריי מאנאטען הויזשיר פאר טרינקען פון באטער אין מיטען נאס — האט ער מיט א ווייגערונגער שטימע ערקלערט, אז ער איז זעהר קראנק אין ווייגע פינגער.

„עפעס דארף געטאן ווערען פאר דעם מאן" — האט דער לראון אטארני ערקלערט, געריהרט פון דער געשיכטע, וואס דער פאראורטייטער האט דער־צעהלט — „איך וואלט געווען זעהר צופרידען וועגען איהר — יור־וואר־שיפ — ערלייכט מיר צו ציריקצוציהען די קלאגע אין איך וועל שרייבען וועגען דעם אן ערקלערונג צום ווייסענס קאמישאנער".

„באפריים" — האט דער קווירנער אנאנסירט.

ווייך אינגו.

לעצטע וואך איז לאיס ליבמאן, וועלכער שטעהט אונטער א קלאגע פון וואסיל פינדשיי, אויסגעלאזען געווארען פון דיסטער קאהן אויף זיין אייגענער בייל, מיט דער באדינגונג, אז ער וועט מאנטאן קומען צו זיין טרייעל.

אבער נעכטען איז זיין נאמען דריי מאל אויסגערופען געווארען אין ס'איז געווען כקול קורא במדבר — נישטא ליאיס ליפמאן.

קוירנעל דענעסאן האט באשטאטיגט איבערצוגעבען די קיים צו ריכטער קאהן.

אנגעקלאגטע אין גזלה איבערגעגעבען צו א דזשורי.

רויבעריי — איז געווען די קלאגע וואס איז געבטען פארגעלייגט געווארען געגען טשארלס מעקדעי אין דזשאהן ה. מיקעל. זיי זיינען געשטעהט געווארען אונטער $500 בייל אין איבערגעגעבען גע־וואָרען אין א העכערען גערעכט.

וואונדער איבער וואונדער.

נאר א פישוי — מאכערין אדער א „זגאבער" קען אויסגעפינען ווער ס'האט אריינגעשטעלט א פעלשעל משקה אין א „לאדושנע ־ רום", וואו עס שטעהט אין מר. א. מעעטרוס. ער אליין זאגט, ער איז אן אומשולדיג ווי א טויב און זיי־בער ווי דער שניי. איז ער דערווייל גע־שטעלט געווארען אונטער $300 בייל אין קומענדען מיטוואך וועט מען זעהן אויס־פאנטערען די קרויסע נעהיימעניס.

וואס מען שרייבט פון פוילען

איסצוגען פון א בריעף וואס עס האט דערהאלטען אונזער מיטארבייטער, ה. מ. קירשענבוים פון זיינעם א שוואגער, וועלכער איז אויפ'ן וועג קיין טראנסנטא.

ליעבער שוואגער ה. מ.!

איך בין שוין אין וועג איבער 2 חדשים, ווא איך האב דעם אמת'ן גמות. דורך דער גאנצער קריעגס צייט איז גע־וועזען פארשיעדען. מען האט געלעבט גוט אין ראדאם ווען דירוסען זענען גע־וועזען, און שווער אין דער צייט פון דער דייטשער אקופאציע.

דעם 2־טען נאוועמבער פ. י. פאר לאזט דער אקופאנט ראדאם. אלע האבען זיך שמחת תורה געמאכט, א קלייניג קייט, מיר ווערען פרי, א סאציאליסט־שע רעפיבליק, אבער גלייך נאך דעם שטיעגען די נ־דעקעס, מאראטשעווסקים (פ. פ. ס.) קאבינעט אין פרעמיער ווערט דער וועלט מוזיקער פאדערעווסקי, אום אנאר ה. י. באשטימט דער פוילישער סיים א פרוזיזיל פון דעם יאהר 1896 ביז 1901 איינשליסליך.

דעם 17־טען מעיין האט מען געטומען דאס ערשטע, מיין יאהר 1898, נעם האבענדיג קיין עצה, ווייל עס איז ניט געווען וואו . . . האב איך זיך באלד צוגעשטעלט, און אזוי ווי איך האב גע־שריבען איינינע מאנאטען אין דער עסט־רייכישער קאמאנדע. איך האב דארט צייגניסע געמאכט, האב איך געוואוסט, אז אין פוילען זענען וויינינג שרייבער פאר־האן, איך האב דארים גערעכענט אז מען וועט מיך צוגעזאגען אין א קאנצעלאריע שרייבען. ליידער האב איך א טעות גע־האט.

קומענדיג אין דער קאמפאניע זאגט מיר דער קאמאנדיר, — אידען האבען גע־שאסען אין לעמבערג אויף פוילישע מיליטער, אידען האבען געוואָרפען באמבעס פון דייטשע עראָפּלאנען, דארום קען מען קיין אידען נישט אנטרוען קיין לייטונג פון א פוילישער מיליטערישער קאנצע־לאריע.

איך דארף דיר מעהר ניט שרייבען וועגען די פוילישע אפיציערען און זייערע סאלדאטען. הל וויסט עס זיכער פון די פוילישע צייטונגען. דאן האב איך גע־בער ווי דער שניי. איז ער דערווייל גע־שטעלט געווארען אונטער $300 בייל אין קומענדען מיטוואך וועט מען זעהן אויס־פאנטערען די קרויסע נעהיימעניס.

וואס מען שרייבט פון פוילען

איסצוגען פון א בריעף וואס עס האט דערהאלטען אונזער מיטארבייטער, ה. מ. קירשענבוים פון זיינעם א שוואגער, וועלכער איז אויפ'ן וועג קיין טראנסנטא.

ליעבער שוואגער ה. מ.!

איך בין שוין אין וועג איבער 2 חדשים, ווא איך האב דעם אמת'ן גמות. דורך דער גאנצער קריעגס צייט איז גע־וועזען פארשיעדען. מען האט געלעבט גוט אין ראדאם ווען דירוסען זענען גע־וועזען, און שווער אין דער צייט פון דער דייטשער אקופאציע.

דעם 2־טען נאוועמבער פ. י. פאר לאזט דער אקופאנט ראדאם. אלע האבען זיך שמחת תורה געמאכט, א קלייניג קייט, מיר ווערען פרי, א סאציאליסט־שע רעפיבליק, אבער גלייך נאך דעם שטיעגען די נ־דעקעס, מאראטשעווסקים (פ. פ. ס.) קאבינעט אין פרעמיער ווערט דער וועלט מוזיקער פאדערעווסקי, אום אנאר ה. י. באשטימט דער פוילישער סיים א פרוזיזיל פון דעם יאהר 1896 ביז 1901 איינשליסליך.

דעם 17־טען מעיין האט מען געטומען דאס ערשטע, מיין יאהר 1898, נעם האבענדיג קיין עצה, ווייל עס איז ניט געווען וואו . . . האב איך זיך באלד צוגעשטעלט, און אזוי ווי איך האב גע־שריבען איינינע מאנאטען אין דער עסט־רייכישער קאמאנדע. איך האב דארט צייגניסע געמאכט, האב איך געוואוסט, אז אין פוילען זענען וויינינג שרייבער פאר־האן, איך האב דארים גערעכענט אז מען וועט מיך צוגעזאגען אין א קאנצעלאריע שרייבען. ליידער האב איך א טעות גע־האט.

קומענדיג אין דער קאמפאניע זאגט מיר דער קאמאנדיר, — אידען האבען גע־שאסען אין לעמבערג אויף פוילישע מיליטער, אידען האבען געוואָרפען באמבעס פון דייטשע עראָפּלאנען, דארום קען מען קיין אידען נישט אנטרוען קיין לייטונג פון א פוילישער מיליטערישער קאנצע־לאריע.

איך דארף דיר מעהר ניט שרייבען וועגען די פוילישע אפיציערען און זייערע סאלדאטען. הל וויסט עס זיכער פון די פוילישע צייטונגען. דאן האב איך גע־

אן אינטערעסאנטע פראָבע

אין דיא זעלבע ביסעל צולאזענע קריסקא וואס איז געבליבען אין אייער פאן נאכדעם וויא איהר האט אפגעפרעגעלט איין סארט שפייז קענט איהר גלייך פרעגלען אן אנדער שפייז. איהר דארפט נור אויסזייען דיא ברעקלעך. איהר קענט פרעגלען ציבעלעס. נאכדעם פאטייטאס. נאכדעם פיש אדער הערינג אדער בייגעלעך אין דיא זעלבע קריסקא און דער ריח וועט זיך ניט קלעפען.

קריסקאָ

דער פארעווער פעט צו פרעגלען אין צו באקען

האט אבער איין הויפט מעלה וואס מאכט עס זעהר ווינשענסווערטה אין יעדע פרומע אידישע הויז. א חוץ וואס קריסקא איז אמת כשר, איז עס אויך פארעווע. ווייל עס קומט פון לייטער פלאנצען (ווערזשטייבל) אויל, און קען געניצט ווערען מיט פלייזשיגס אזוי וויא מיט מילכיגס.

פארזיכטיגע באלעבאסטעס ווייסען וויא ווייכטיג דאס איז אין א הויז וואו כשרות ווערט אבגעהיט.

א הכשר געפינט זיך אויף יעדע קאן.

צו בעקומען אין אלע גראָסערי סטאָרס.

דריי הונדערט טויזענט ארביי־טער באשליסען צו סטרייקען.

דיטראיט, פעב. 9

בשא מיטינג פון די אייזענבאהן ארבייטער באדשטעהט איז באשלאסען געוואָרען אויסצורופען א סטרייק פון די דריי הונדערט טויזענט באהן ארבייטער דער סטרייק זאל אויסגערופען ווערען דינסטאג דעם 17־טען פעברואר, די פאר דערונגען זענען א העכערונג אויף די שכי־ות.

מוזט דיעזען אלס געוועהנליכער סאלדאט.

אין דריי וואכען שפעטער האט מען אונז פיעלע אידישע יונגע לייט גלייך גע־שיקט אויפ'ן פראנט.

דו קענסט דיר פארשטעלען מיין פאר־לענגעהייט.

איך בין אוועק אין צוואמען מיט מיר פיעלע אנדערע, אבער באשולדיגען מיך מען די, וועלכע שפייען די אידען אין פנים אריין, פאר זייער טייקייט אין איבערגעבענהייט צום לאנד וואו זיי וואוי־נען.

דיין שוואגער,

אברהם אלטשע.

אנהויב יאהר איז מיטען יאהר אדער סוף יאהר

געלד דארף מען תמיד האבען

שפארען איז דער וועג צו געלד פארמאגען

עפענט אויף פאר זיך אדער פאר אייער קינד א סייווינג אקאונט דאס אפגעשפארטע געלט ווערט אייך שטענדיג צונוץ קומען

מיר צאהלען פראצענט האלב יעהרליך

מר. ה. ווייגבערג

BANKER

251 קווין סטריט וועסט

אין אפיס פון

„אידישען זשורנאל"